

Harjoitusohjeet: Ohittaminen

Harjoituksen tarkoitus

Opettaa koira ohittamaan sitä kiinnostavia, kiihdyttäviä tai pelottavia asioita reagoimatta niihin.

Johdanto: Ohittamis- ja kohtaamistilanteet

Koira alkaa tuijottaa vastaan tulevaa kohdetta, sen korvat muuttuvat koristeiksi ja se alkaa vetää ja hyppiä hihnassa, räyhätä tai jämähtää maahan vaanimaan. Kuulostaako tutulta?

Haasteet erilaisissa ohitustilanteissa, kuten koiraohituksissa, ovat yleisiä. Ongelmat esim. koirien, pyöräilijöiden, rullaluistelijoiden, hiihtäjien, juoksijoiden, moottoripyörien tai skeittaajien ohituksissa ovat yksi yleisin kysytty aihe. Koira voi tuijottaa, haukkua, hyökkäillä, jämähtää vaanimaan tai pyrkiä pois tilanteista. Et ole yksin, monet painivat vastaavien haasteiden kanssa!

Ongelmia näissä tilanteissa aiheuttavat mm. koiran kiihtymys, epävarmuus tai pelko, vaihtelevat ja yllättävät tilanteet, taluttimen toistuva kiristyminen tilanteissa sekä aiemmat huonot kokemukset vastaavissa tilanteissa.

Kuinka toimia ohitustilanteessa?

Hyvä menettelytapa käytösongelmien parissa on seuraava:

1. Ennakoi ja ennaltaehkäise, jottei ongelmakäytös pahene enempää
2. Mieti, miten haluat koiran käyttäytyvän
3. Opetta haluttu käytösmalli koiralle
4. Siirrä haluttu käytösmalli ongelmakäytöksen tilalle
5. Ylläpidä toivottua käytösmallia

Muista, että koiralle kannattaa opettaa parempi käytös huonomman tilalle. Se on paljon helpompaa kuin opettaa välttämään epätoivottua käytöstä.

Hyödyllinen toimintamalli ohitusongelmiin näyttää tältä:

1. Vahvistetaan koiralle luopumisen taitoa ja kontaktia omistajaan
2. Säilytetään onnistumisiin auttava välimatka kohtaamisissa
3. Liitetään ohitukseen runsaasti positiivisia asioita, jotta koiran tunnetila paranee
4. Vältetään taluttimen kiristymistä ja ei-toivottua käyttäytymistä
5. Vahvistetaan haluttua käyttäytymismallia ohitusongelmien tilalle

Valmistautuminen ohitusharjoitteluun

- Varaa lenkille mukaan paljon parhaimpia, kosteita herkuja ja lempilelut, älä säästele koiran motivoinnissa!
- Pukeudu sään mukaisiin, näkyviin varusteisiin, joissa on isot taskut palkitsemisen helpottamiseen (koulutusliivit, palkkiotaskut yms.)
- Valitse koiralle välineet ja varusteet, jotka ovat turvalliset, kestävät ja helpottavat ulkoilua (esim. ns. reaktiovaljaat etukiinnityksellä tai koiran mahan alle tulevalla kiinnityksellä, leveä kaulapanta, koiralle hyvin istuvat Y-valjaat, sopivan mittainen kiinteä talutin tai talutin vahvalla jousto-osalla)
- Tarvittaessa koiran voi hallinnan tunteen lisäämiseksi kytkeä esim. hyvään juoksuvyöhön ("housumalli" on omistajalle ehdottomasti ergonomisin malli, vetopiste lantion korkeudella) ja/tai kaksipiste-taluttimeen, jonka molempien päiden lukot kiinnittyvät esim. koiran pantaan ja valjaisiin (koiran voimapistettä voi säädellä talutinlenkin eri kohdista)
- Kelatalutin tai flexi ei sovellu ohitusharjoitteluun!
- Suunnittele ulkoilujat ja -reitit mahdollisuuksien mukaan siten, että olette hiljaisempaan kellonaikaan liikkeellä ja teillä on reitillä mahdollisuus ottaa tilaa, väistää tai vaihtaa reittisuunnitelmaa tarpeen mukaan

Vastaehdollistaminen ja välimatka

Vastaehdollistaminen tarkoittaa nimensä mukaisesti koiran uudelleen ehdollistamista. Koiralla todennäköisesti on jo ohituksissa negatiivisia tunteita, kuten stressiä, painetta, ylikiihtymystä tai pelkoa. Vastaehdollistamisen tarkoituksena on kääntää koiran tunnetilaa ja kokemuksia positiivisemmiksi tai ainakin neutraalimmiksi. Tämä tapahtuu liittämällä runsaasti positiivisempia ja palkitsevampia asioita kohtaamisiin.

Kun koira havaitsee, eli näkee, kuulee tai haistaa, esim. toisen koiran tai muun haasteita aiheuttavan ärsykkeen, kehu ja palkitse koiraa runsaasti ja välittömästi. Älä säästele herkuissa tai leluissa! Liitä niin paljon mukavampia asioita tilanteeseen ja ärsykkeeseen kuin mahdollista. Heitä vaikkapa kourallinen lihapullia koiralle tien sivuun tai tarjoa sille iloinen leikkihetki kanssasi hieman sivummassa, kun se on nähnyt koiran. Tärkeää on, että koira on ehtinyt havaita kohteen ensin, mistä seuraa palkkiohetki ja palkkiohetki tarjotaan sivumpaan koiraa johdatellen tai pois päin kohteesta.

Välimatkalla on väliä! Usein tilanteet sujuvat sitä paremmin, mitä enemmän välimatkaa ohitettaviin on. Sopivan, onnistumisiin auttavan välimatkan määrittelee koira ja tilanteen muuttajat. Vaikeinta on yleensä kohdata suoraan kohti tulevat tai läheltä ohi menevät asiat. Muutamankin metrin välimatkan lisääminen ja kauempaa kiertäminen voi tehdä ison eron. Palkitse koiraa pois päin tai sivumpaan johdatellen.

Panosta palkitsemiseen ja onnistumisiin tehokkaasti kahden viikon ajan. Pidä parhaat mahdolliset palkkiot mukana ja palkitse koiraa runsaasti. Jos onnistut liittämään runsaasti positiivisempia asioita kohtaamisiin,

koiran tunnetila paranee kohisten ja ohitusten ja kohtaamisten pitäisi selvästi mennä parempaan suuntaan kahdessa viikossa. Koira kiihtyy tai pelkää vähemmän ja palautuu tilanteista nopeammin.

Parempaa yhteistyötä - kontaktia omistajaan ja konfliktien välttämistä

Vahvasta koiran kontaktia, palkitse koiran katsetta ja kääntymistä sinua kohti. Harjoittele kontaktia sisätiloissa ja ulkona ilman häiriöitä. Tee itsestäsi koiran silmissä kannattava ja arvokas, jotta koira lisää kontaktin pitämistä. Kehu ja palkitse täsmällisesti hetkiä, joissa koira kääntyy puoleesi.

Konfliktien välttäminen tarkoittaa suunnittelua, ennakkointia, epäonnistumisten välttämistä, sopivan välimatkan ylläpitämistä ja taluttimen kiristymisen välttämistä. Taluttimen löysällä pysymistä kohtaamisissa edesauttaa riittävä välimatka, palkitseminen pois päin ja sopivat välineet sekä sopivan mittainen talutin.

Onnistumisen edellytyksiä ohituskursseilla

Ohitusharjoittelusta erityisen haastavaa tekee se, että tilanteet muuttuvat eikä ympäristöä voi hallita. Tästä syystä harjoittelu ei aina etene toivotusti ja onnistumisten lisäksi tulee myös epäonnistumisia. Parhaallakin harjoittelulla ja suunnittelulla koira tai omistaja menettää välillä malttinsa. Silloin on parasta siirtyä nopeasti koiran kanssa pois tilanteesta.

Ongelmakäytöksen aikana, kun koira esim. räyhää suu vaahdossa tai pakenee häntä koipien välissä, et voi enää siinä hetkessä tehdä koulutuksellisesti muuta kuin pelastaa sen mitä pelastettavissa on. Voit lähteä tilanteesta pois ripeästi, palauttaa yhteistyönne koiran kanssa taas rauhallisemmassa paikassa ja varautua seuraavaan kohtaamistilanteeseen paremmin: palkitse aiemmin, pidempään ja enemmän ja säilytä riittävä välimatka sekä löysä talutin mahdollisuuksien mukaan.

Koirakoulujen ohituskurssit tarjoavat onnistumisille mahdollisuuksia silloin, kun niitä ei arjesta löydy. Hyvillä ohituskursseilla pääsee harjoittelemaan kohtaamistilanteita hallitusti kouluttajan ohjauksessa ja ryhmän vertaistuella. Harkitse kurssia silloin, kun tuntuu, etteivät omat keinot yksin riitä. Elämän vuoristoradassa tuki on joskus tarpeen!